

Kazimierz Majdański

Głosy w dyskusji nt. terminu "familiologia" jako określającego zespół nauk o rodzinie

---

Studia nad Rodziną 10/1-2 (18-19), 183-186

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

abp Kazimierz MAJDANSKI

GŁOS W DYSKUSJI NT. TERMINU „FAMILIOLOGIA” JAKO OKREŚLAJĄCEGO ZESPÓŁ NAUK O RODZINIE

I. Motywy udziału w dyskusji

1. Rozważania zbliżone tematycznie do wypowiedzi obecnej podejmowałem wielokrotnie. Należałoby tu wspomnieć przynajmniej opracowanie pt. „Miejsce kościelnych nauk o rodzinie w klasyfikacji nauk i organizacji studiów”, przedstawione Konferencji Plenarnej Episkopatu w dniu 20 III 2002 r., oraz wypowiedź pt. „Relacja z powstania i działalności Instytutu Studiów nad Rodziną w Warszawie-Łomiankach”, przedstawioną podczas ogólnopolskiej konferencji nt. „Perspektywy edukacyjne studiów nad rodziną”, Gdańsk, 27.04.2006.

Obecna wypowiedź ma charakter uzupełniający.

2. Nadto jednak proszę mi pozwolić powiedzieć, że podejmuję obecną refleksję jako inicjator pierwszego chronologicznie Instytutu Studiów nad Rodziną, pełniący uprzednio przez całe życie posługę naukową i duszpasterską wobec rodziny.

Posługa ta znalazła swój wyraz w czasie II Soboru Watykańskiego w wygłoszonym w dniu 29.10.1965 roku (w całego imieniu Episkopatu Polski) i ciągle aktualnym przemówieniu o poszanowaniu ludzkiego życia, a następnie, z woli Jana Pawła II, w przygotowaniu i pracach Synodu Biskupów roku 1980 oraz we współpracy w tworzeniu Papieskiej Rady Rodziny. (Fakty te zostały scharakteryzowane przez Papieża Jana Pawła II w Jego dwóch listach skierowanych do autora: z 4.11.1981 roku i z 6.06.1995 roku).

3. Zabieram więc obecnie głos w poczuciu ciężącego na mnie obowiązku. Tak to proszę rozumieć, prosząc zarazem o przyjęcie tego głosu przede wszystkim z następujących motywów:

a) Jako założyciel pierwszego w Kościele Instytutu zajmującego się rodziną, w ramach różnych nauk, z teologią i filozofią na czele.

b) W trosce o posługę nauki wobec rodziny nie byłem sam, by wymienić spośród wielu tylko dwie osoby:

Był to ks. Karol Wojtyła, z którym dzieliłem troskę o stan duszpasterstwa rodzin w Polsce oraz o stan studiów w tej dziedzinie (przede wszystkim w polskich seminariach duchownych), potem zaś chodziło o podobną tro-

skę w Kościele Powszechnym, gdy Biskup Krakowski został powołany na Stolicę Piotrową.

Był to także Walenty Majdański, świecki apostoł rodzin, który wskazał na konieczność zajęcia się przez naukę polską zagadnieniami rodziny¹, nadto także autor – wśród wielu publikacji – książki pt. „Planowanie zaludnienia”, która czekała na wydanie przez z górą pół wieku, ale wydana w roku 2004 okazała się wysoce aktualna.

c) W obecnej wypowiedzi opieram się na dotychczasowych doświadczeniach i dorobku naukowym i dydaktycznym naszego Instytutu, pracującego już 32 rok akademicki.

Przy czym wspomnieć należy o tym, że usilne starania Instytutu w Warszawie-Łomiankach doprowadziły do zatwierdzenia 12.01.1995 roku przez Radę Główną Szkolnictwa Wyższego „nauk o rodzinie” jako nowego kierunku studiów wyższych w Polsce².

Z tego osiągnięcia nie należy oczywiście rezygnować.

II. Uwagi krytyczne dotyczące wprowadzenia pojęcia „familiologia”

4. W obecnej, drugiej części swojej wypowiedzi, wyrażam opinię przeciwną propozycji wprowadzenia określenia „familiologia” na oznaczenie zespołu nauk o rodzinie.

Pragnąłbym uzasadnić to w sposób następujący:

a) Chodzi tutaj o zespół nauk o różnej skali źródeł i metod: od nauk opartych na Objawieniu poprzez nauki filozoficzne do nauk szczegółowych, niesprzecznych z Objawieniem, posługujących się jednak właściwymi sobie metodami (jak np. psychologia, socjologia, pedagogika, biologia i inne).

b) Chodzi przy tym także o uwzględnienie rozmaitego podporządkowania względem siebie nauk (por. św. Tomasz z Akwinu, *Suma teologiczna*), choć wszystkie mają służyć Prawdzie o rodzinie. Toteż celowa jest ich wspólna wizja i harmonijna współpraca w odczytywaniu Prawdy o rodzinie, zawartej w Objawieniu, jak i w prawie naturalnym.

c) Doniosłość nauk o rodzinie widoczna jest w nauczaniu Papieży naszych czasów, zwłaszcza zaś Papieża Jana Pawła II, oraz w nauce II Soboru Watykańskiego. Nie ma w tym nauczaniu żadnych podstaw do kumulowa-

---

¹ Por. W. Majdański, Kołyski i potęga, Niepokalanów 1946, s. 186.

Wypowiadał także – jeszcze przed II wojną światową – opinię o potrzebie zorganizowania w Polsce „instytutu badawczo-naukowego nad rodziną i macierzyństwem”. (W. Majdański, Pomagać, nim dziecko na świat przyjdzie, „Rycerz Niepokalanej”, luty 1939).

² Uchwała Nr 105/95 Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 stycznia 1995 r.

nia nauk o rodzinie pod wspólnym tytułem, analogicznym do różnych nauk szczegółowych.

d) Podwarszawski Instytut Studiów nad Rodziną jest w posiadaniu obfitej korespondencji prowadzonej z nami przez Papieża Jana Pawła II. Jest w tej korespondencji często mowa o zadaniach Instytutu Studiów nad Rodziną, nigdy jednak nie uzasadniałyby te teksty zapotrzebowania na stworzenie [nowego] terminu określającego zespół nauk o rodzinie.

A oto tytułem przykładu niektóre teksty wyjęte z Listów Papieskich:

„Instytut [...] przygotował zastępy ludzi, którzy dzięki głębokiej i solidnej refleksji teologicznej i antropologicznej mogą dzisiaj nie tylko dobrze rozpoznawać swoje własne powołanie do małżeństwa i przygotować się do zadań rodzicielskich, ale także sami właściwie uformowani, służą teraz wiedzą swoim braciom i siostram w Kraju” (List z 28.04.1990).

„Poprzez rzetelną informację intelektualną oraz formację duchową [Instytut] przygotowuje szeregi ludzi oddanych sprawie rodziny i gotowych bronić jej świętości i wartości. Świadczy o tym wyczerpujący interdyscyplinarny program studiów Instytutu, obejmujący teologię małżeństwa i rodziny oraz nauki pozateologiczne, których przedmiotem jest problematyka rodzinna” (List z 25.03.1995).

„Wielkie są zasługi Instytutu dla rodziny, zrozumienia jej wielkości i powołania, jak również dla obrony życia ludzkiego. Rodzina jest największym darem Boga dla ludzkości, który winniśmy wszyscy strzec jak najdroższego skarbu, ochraniać i czynić wszystko, aby nie został odarty ze swojej wartości” (List z 3.05.2000).

„Dziękuję za szczerzy list z 31 maja, pisany przez «Sługę życia i rodziny», pragnącego być wiernym Prawdzie, której służy założony przez Niego Instytut Studiów nad Rodziną.

[...] Ta Prawda jest niezmienna i musimy o nią walczyć, w każdych układach społecznych” (List z 13.06.2003).

5. Sam zresztą Papież Jan Paweł II założył w Rzymie (przy Uniwersytecie Laterańskim) Instytut nauk o rodzinie, nadając mu tytuł: „Instytutu Studiów nad Małżeństwem i Rodziną”.

6. Istnieje w naszych czasach, jak pisze Jan Paweł II, swoiste „osaczenie rodziny”, poprzez ataki wymierzone przeciwko jej nadprzyrodzonemu i przyrodzonemu znaczeniu. Rodzi to potrzebę strzeżenia Prawdy o rodzinie, nauczania jej i pogłębiania jako Prawdy odwiecznej.

Temu celowi pragnie służyć Instytut Studiów nad Rodziną w Warszawie-Łomiankach. I tego życzy wszystkim innym ośrodkom naukowym w Polsce, służącym rodzinie. Niech łączy nas świadectwo dawane Prawdzie.

W tym celu pragniemy także służyć wydawanym przez nasz Instytut półrocznikiem pt. „Studia nad Rodziną”.

**Abp Kazimierz Majdański, “Familiology”
as the term describing a group of family sciences**

The author is opposed to the proposition of introducing the term “familiology” to describe a complex of family sciences. By way of justification he quotes the fact that this complex of sciences has a different scale of sources and methods, beginning with sciences based on revelation, through philosophical sciences inconsistent with revelation, but which employ specific methods (like psychology, sociology, pedagogy, biology and others). One must also take into consideration the inter-dependence of the sciences with their harmonious co-operation in interpreting the Truth about the family embodied in Revelation and natural law. The significance of family sciences is clearly visible in the teaching of the last Popes, especially Pope John Paul II, and in the teaching of Vatican Council II. This teaching gives no grounds for cumulating family sciences under a collective name analogous with different detailed sciences.